

Erfgoedrapport Breda 99

Breda Weimersedreef 25 (P)

Inventariserend veldonderzoek door middel van
proefsleuven

drs. Joeske Nollen
Lina de Jonge MA

Gemeente Breda

COLOFON

Titel: Weimersedreef 25 (P)
Erfgoedrapport Breda 99

Auteurs: drs. J.H. Nollen en L. de Jonge MA
Kaarten: L. de Jonge MA
Eindredactie en autorisatie: drs. F.J.C. Peters

Veldwerk en uitwerking: drs. J.H. Nollen, L. de Jonge MA, A. Schut, A. Peemen
Senior archeoloog: drs. J.H. Nollen

ISSN: 2210-9552

© Gemeente Breda, 2012

Gemeente Breda

Directie Ontwikkeling
Afdeling Ruimte
Postbus 90156
4800 RH Breda

Breda

Weimersedreef 25 (P)

Inventariserend veld-
onderzoek door mid-
del van proefsleuven

drs. Joeske Nollen,
Lina de Jonge MA

Samenvatting

Op donderdag 11 oktober 2012 heeft de Afdeling Ruimte van de gemeente Breda een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek. Het plangebied is onderdeel van een boomkwekerij en betreft een braakliggend terrein. Aanleiding voor het onderzoek is de geplande bouw van een loods, waarbij bodemverstorende werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Tijdens het inventariserend veldonderzoek aan de Weimersedreef zijn drie paalkuilen, een greppeltje en een sloot aangetroffen. Vermoedelijk dateren alle sporen in de nieuwe tijd (1500-heden), maar mogelijk zijn het greppeltje en de paalkuil in het noorden van de werkput ouder.

De ondergrond van het plangebied was flink verstoord door diepploegen en gegraven drainagesleuven. Er was geen intact bodemprofiel aanwezig.

Inhoudsopgave

1 inleiding-	11
2 ligging en aard van het terrein-	13
3 landschappelijke gegevens en historische context-	15
4 archeologische achtergronden-	19
5 doelstelling-	21
6 werkwijze-	27
7 resultaten-	29
8 conclusie-	33
9 waardering en aanbeveling-	35
10 literatuur-	37
Bijlage 1: sporenlijst-	39
Bijlage 2: vondstenlijst en aardewerkinventarisatie-	40
Bijlage 3: allesporenkaart werkput 1-	41

1

INLEIDING

Op donderdag 11 oktober 2012 heeft de Afdeling Ruimte van de gemeente Breda een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek. Het plangebied is onderdeel van een boomkwekerij en betreft een braakliggend terrein. Aanleiding voor het onderzoek is de geplande bouw van een loods, waarbij bodemverstorende werkzaamheden zullen plaatsvinden. De grondwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische resten beschadigen of vernietigen.¹

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is op een snelle en betrouwbare wijze inzicht te verschaffen in de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen. Belangrijk is dat op basis van het inventariserend veldonderzoek een beslissing kan worden genomen of verder (voor)onderzoek in het gebied noodzakelijk en verantwoord is.

Administratieve gegevens

Provincie Noord Brabant

Gemeente Breda

Plaats Prinsenbeek

Toponiem Weimersedreef 25

Objectcode BR-337-12

Noord-coördinaten 107.172 / 404.108 , 107.300 / 404.091

Zuid-coördinaten 107.141 / 404.084 , 107.169 / 404.058

Kaartblad 44 C

Onderzoeksmeldingsnummer 53966

Opdrachtgever Architectenburo Schoenmakers

Bevoegd gezag Gemeente Breda, drs. Erik Peters

Uitvoerder Gemeente Breda, Afdeling Ruimte

Sr. Archeoloog drs. Joeske Nollen

Veldarcheoloog Lina de Jonge MA

Veldmedewerkers Alex Schut

2

LIGGING EN AARD VAN HET TERREIN

Het plangebied aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek ligt op het perceel PSB00 H 3140 ten noordwesten van het centrum van de gemeente Breda. Het plangebied heeft een oppervlakte van 1500 m², waarvan er 800 m² verstoord zal worden door de toekomstige nieuwbouw. Tijdens het inventariserend veldonderzoek is circa 90 m² onderzocht, dat is 11 % van het bedreigde bodemarchief.

Afb. 1.
Plangebied Weimersedreef 25 op topografische ondergrond.

3

LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS EN HISTORISCHE CONTEXT

Op de geomorfologische kaart in Archis2 is het plangebied gelegen op een dekzandrug (3L5). Leenders (2006) specificeert deze kartering en situeert het plangebied op de lage dekzandrug 'Grote rug van Overveld'. De bodem in het plangebied bestaat uit hoge zwarte enkeerdgronden (zEZ230) die zijn opgebouwd uit lemig fijn zand. Ter hoogte van de Brielsedreef die langs de noordwestgrens van het plangebied loopt komen echter laarpodzolgronden (cHn23) voor ook bestaande uit lemig fijn zand. De grondwatertrap ter hoogte van het plangebied is VI, met een gemiddeld hoogste grondwaterstand van 40-80 centimeter onder maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand van meer dan 120 centimeter onder maaiveld.

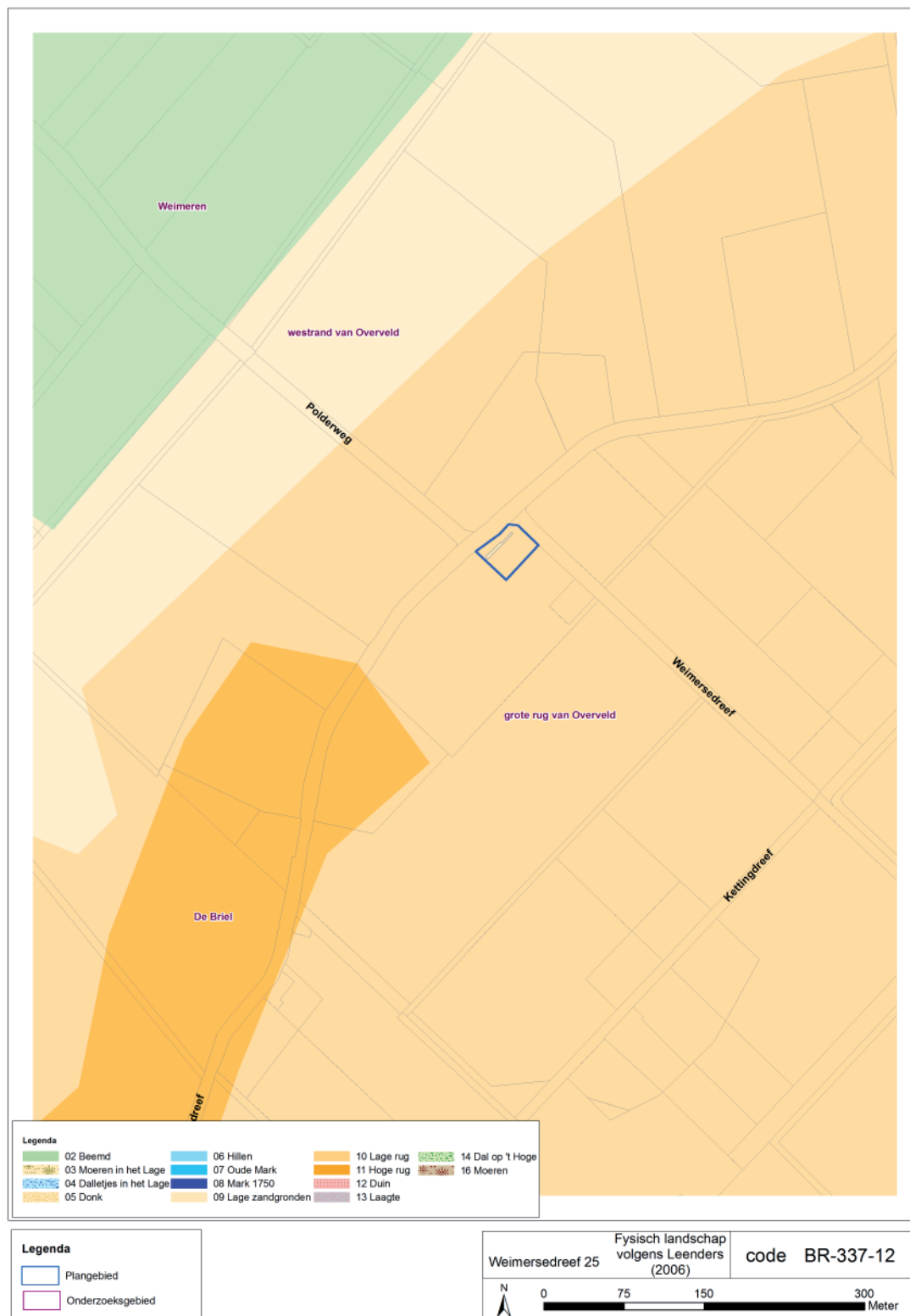
Het plangebied is gelegen direct ten zuiden van de akkers van de Briel en de bolle akkers langs de noordwestrand en noordrand van Overveld. Dwars door dit akkercomplex en parallel aan de huidige Brielsedreef liep de Vloeigracht. Gracht in deze context betekent dijk. Het betreft hier de binnendijk rondom Overveld, die in de veertiende eeuw zal zijn aangelegd. Op circa 200 meter ten westen van het plangebied bevond zich een wiel in deze dijk.

Het plangebied is gelegen op de grens van het gehucht De Briel dat bestond uit verspreide bewoning langs de Brielsestraat.

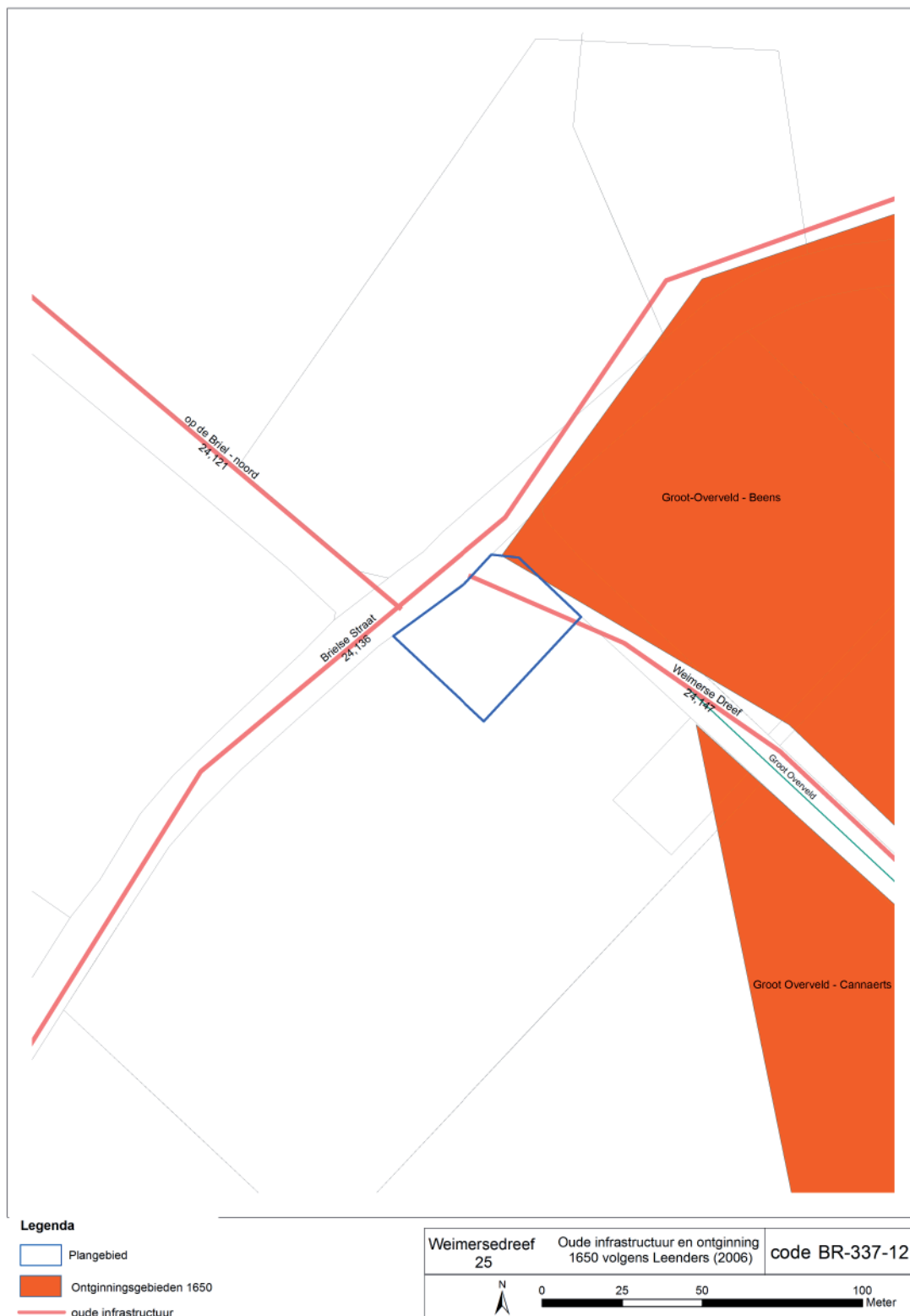
In tegenstelling tot de huidige loop van de Weimersedreef boog deze vroeger af ter hoogte van het plangebied en doorkruiste een gedeelte daarvan. Deze ontginningweg zal zijn aangelegd ten tijde van de ontginning van de Groot Overveldse Heide rond 1669. De weg heeft in deze vorm zeker tot 1824 bestaan getuige het kadastrale minuutplan uit 1824. De akkerweg Op de Briel Noord eindigt op de noordwestelijke grens van het plangebied.

In het noordoosten grenst het plangebied aan de gemeynte van Overveld. Deze gemeynte bestond uit heide en is vanaf 1650 ontgonnen. In de achttiende eeuw was dit gebied in het bezit van Beens en maakte onderdeel uit van landerijen horende bij zijn landgoed.

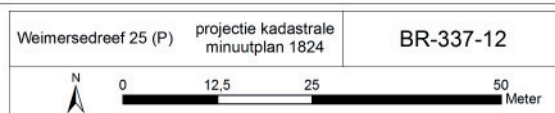
Op de kadastrale minuut uit 1824 is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied.

Afb. 2.
Fysisch landschap volgens
Leenders (2006) in de
omgeving van het plan-
gebied.

Afb. 3.
Oude infrastructuur en ontginningsgebieden volgens Leenders (2006) in de omgeving van het plangebied.

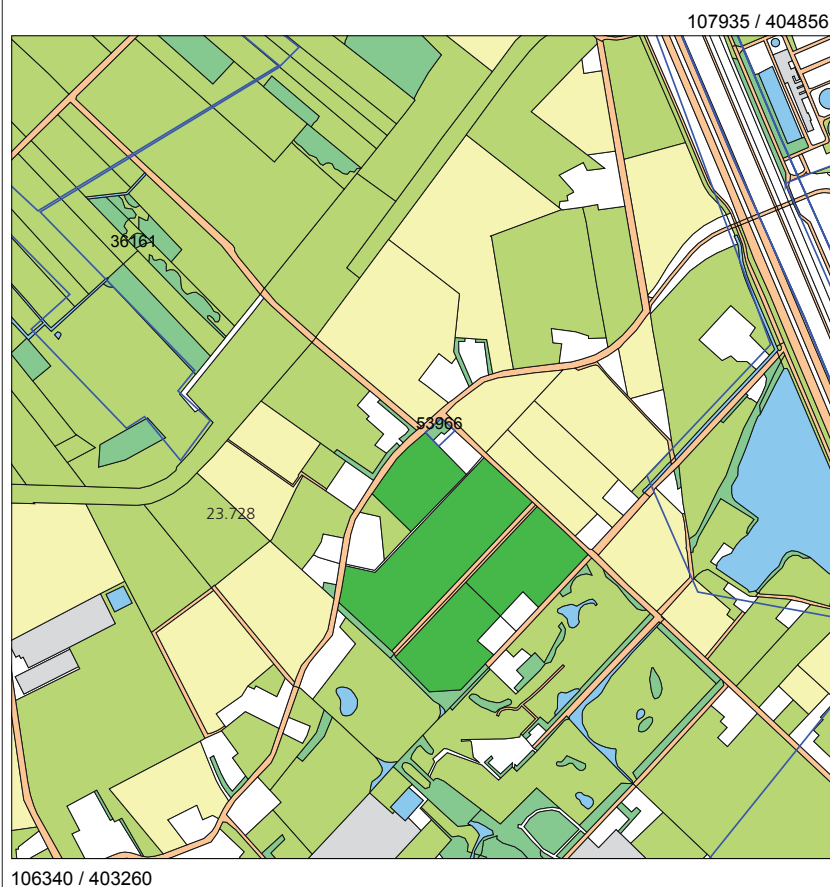
Afb. 4.
Projectie van de werkput
op het kadastrale minuut-
plan 1824.

4

ARCHEOLOGISCHE ACHTERGRONDEN

Op afbeelding 5 staan de archeologische onderzoeken, waarnemingen, vondstmeldingen en archeologische monumenten weergegeven die in het plangebied of in de nabije omgeving zijn aangemeld. Onderzoeksmelding 53996 betreft het huidige proefsleuvenonderzoek. Het plangebied heeft in 2007 deel uit gemaakt van het bureauonderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het vervaardigen van de cultuurhistorische en aardkundige waardenkaart van het plangebied Noordrandmidden (23.728). Hierin wordt voor het plangebied ook de oude loop van de Weimersedreef genoemd. In dit onderzoek krijgt het plangebied echter een lage archeologische verwachting.²

Het grootste gedeelte van de overige onderzoeken binnen het kaartbeeld betreffen onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van de aanleg van de HSL (onderzoeksmeldingen 9106, 10337, 5753, 10314 en 10018). Op circa 600 meter ten noordwesten van het plangebied is in 2009 een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (onderzoeksmelding 36161, BR-235-09) uitgevoerd. Hierbij zijn alleen sporen aangetroffen die te maken hebben met turfwinning, zoals afwateringslootjes.

Legenda

- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- TOP10 ((c)TDN)
 - bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwlant
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik
- PROVINCIES

0 100 m

Archis2
 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
 Wetenschap

Afb. 5.
**Onderzoeksmeldingen
 en waarnemingen in de
 omgeving van het plan-
 gebied zoals vermeld in
 Archis2.**

5

DOELSTELLING

Archeologisch onderzoek in West-Brabant is tot voor kort vrijwel uitsluitend gericht geweest op de ontwikkeling van de laatmiddeleeuwse stadskernen.

Onderzoek naar de plattelandsbewoning uit het verleden is pas sinds 1995 van de grond gekomen. Ten westen van Breda is sinds 1998 archeologisch onderzoek uitgevoerd waarbij de bewoning in relatie tot het landschap centraal staat. Er wordt gekeken naar nederzettingsdynamiek en het ontstaan van het cultuurlandschap.

In de omgeving van Breda kunnen archeologische sporen en vondsten worden aangetroffen uit het paleolithicum tot en met het neolithicum, maar deze worden niet op grote schaal aangetroffen.

Archeologisch onderzoek in de nabije omgeving heeft uitgewezen dat het dekzandlandschap van Breda-West vanaf de bronstijd (circa 2000 v.Chr.) vrij intensief bewoond is geweest. Hierbij is tevens een nieuw beeld ontstaan van de bewoning in de ijzertijd (500 v. Chr. tot begin van de jaartelling), Romeinse tijd (begin van de jaartelling tot circa 400 na Chr.) en vroege middeleeuwen (450-1050 na Chr.). Achterliggend doel van het onderzoek is het zo compleet mogelijk onderzoeken van enkele dekzandruggen in het landschap waardoor een duidelijk beeld gevormd kan worden van de bewoningsgeschiedenis, de ontwikkeling van de bewoning in de regio en het gebruik van de ruimte in al zijn aspecten op deze landschappelijke eenheden.

In de late middeleeuwen en nieuwe tijd neemt de hoeveelheid activiteiten – en de archeologische overblijfselen daarvan – toe. Voor de gemeente Breda zijn naast de sporen uit de bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen ook de sporen uit de late middeleeuwen (de periode van stadsontwikkeling), de sporen verbonden aan de Nassaus en de sporen uit de Spaanse tijd van groot belang.

Het landschap waarin de mensen gedurende de bewoningsperiode woonden is op diverse wijzen ingericht en gebruikt. De nalatenschap van deze inrichting en het gebruik daarvan geeft ons weer de mogelijkheid inzicht te krijgen in het leef- en denkpatroon van de bewoners gedurende de late prehistorie en de middeleeuwen. De vraagstellingen bij dit thema beslaan een breed geheel, van nederzetting tot begravingen. Het doel is een beeld te creëren van het leven in de regio Breda. De aandacht bij het onderzoek naar het natuurlijke landschap is met name gericht op de niet door de mens beïnvloede omgeving c.q. die aspecten van de natuur die uiteindelijk het menselijk handelen hebben beïnvloed.

Bij dit onderzoeksthema staat de ontstaanswijze van het gebied centraal. Er kan namelijk naast de landschappelijke ligging van de vindplaatsen ook een beeld verkregen worden van de ruimere regio.

De volgende gebiedsspecifieke onderzoeksvragen zijn geformuleerd, die aan de hand van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek beantwoord zouden moeten kunnen worden:

- Zijn er sporen van de oude Weimersedreef aanwezig binnen het plangebied?
- Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?
- Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?
- Zijn er sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?
- Zijn er sporen van ontginning aanwezig?
- Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?
- Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?
- Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?
- Is er bebouwing aanwezig?
- Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?
- Zijn er nog andere (bewonings)sporen?
- Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?
- Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

Naast deze gebiedsspecifieke onderzoeksvragen dient aandacht te worden besteed aan onderstaande onderzoeksthema's en vraagstellingen die vanuit het totale archeologisch onderzoek in Breda-West zijn vertaald.

Het onderzoek betreft een proefsleuvenonderzoek (IVO-P) ter plaatse van de voorgenomen zone met bodemingrepen. Bij het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen richtinggevend:

Landschap

- Hoe zag de paleogeografie er uit? Wat is de geomorfologische achtergrond van het huidige landschap? Wat is de hydrologische ontwikkeling in het gebied?
- Welke ontwikkelingen van het landschap en het milieu vonden gedurende deze periode plaats en welke invloeden hadden deze op het leefmilieu van de mens?

Bodem

- Tot op heden bestaat nog geen compleet beeld van de bodemopbouw in het centrum van Breda. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat in de loop van de late middeleeuwen de mens op grote schaal het natuurlijk landschap heeft aangepast door middel van ophogingen. Enerzijds lijkt het landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben bij het uitkiezen van de oudste nederzet-

tingskern van Breda, anderzijds heeft men aan het eind van de 13e eeuw en het begin van de 14e eeuw op grote schaal de natuurlijke loop van de Mark teruggedrongen ten behoeve van uitbreiding en verdichting van de middeleeuwse kern. Ook bij de aanleg van de stadsverdediging lijkt het reliëf en landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben. Informatie over de exacte wisselwerking tussen het natuurlijk landschap en de ontwikkeling en inrichting ligt op veel plaatsen in het bodemarchief opgeslagen.

- Archeologisch onderzoek naar het gebruik en de functie van beekdalen in het verleden heeft tot nu toe op kleine schaal plaats gevonden. Om beter inzicht te verkrijgen in de relatie en interactie tussen mens en beekdalen is het van belang de bodemopbouw en processen van bodemvorming in beekdalen beter in kaart te brengen.
- De hoger gelegen dekzandruggen zijn van oudsher geliefde plaatsen voor de mens om zich te vestigen. De ontwikkeling van cultuurlagen en esdekken is een belangrijk onderdeel van het archeologisch onderzoek. Op basis van deze ontwikkelingen kan een beter inzicht worden verkregen in het gebruik, de functie en betekenis van het landschap voor de mens.
- In Breda komen niet alleen pleistocene zandgronden voor die worden aangeduid als het Hoge, in het noordelijke deel van Breda komen holocene afzettingen voor, het Lage. In dit deel van Breda komen moeren (veengebieden), dalletjes, dijken, beemden en donken voor. Vooral de beemden zijn een kenmerkend onderdeel van het Lage en werden als grasland werden in het verleden extensief gebruikt als hooilanden en voor het weiden van vee. De functie van en de relatie tussen het Lage en de mens is nog niet intensief onderzocht.

Flora/fauna

- Wat was de aard van de begroeiing van het landschap gedurende de periode late prehistorie tot en met de middeleeuwen en welke invloeden had deze op de leefwijze van de mens?
- Welke wilde dieren kwamen in de vrije natuur in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Welke gedomesticeerde dieren kwamen in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- het verkrijgen van informatie over de lange termijnontwikkeling van de vegetatie in de regio; de verhouding tussen de gebruikte en niet-gebruikte ruimte; de agrarische economie; de voedsel economie; het gebruik van ruimte in huizen en op erven.

Bewoning / Nederzetting

- Zijn er nederzettingssporen op het terrein aanwezig en welke datering hebben zij?

- Hoe is de bewoning gestructureerd – losse erven of geconcentreerde bewoning? Is het mogelijk complete erven op dit terrein uit enige periode te onderzoeken?
- Wat is de verklaring voor de locatiekeuze ten opzichte van het 'natuurlijke' landschap en indien mogelijk het cultuurlandschap?
- Welke relatie is er te leggen tussen eventueel in tijd opvolgende elementen in het landschap (bv nederzettingssporen en begravingen uit uiteenlopende perioden)?
- Is er een koppeling mogelijk tussen de archeologische en de historische gegevens en archieven en welke relevantie of betekenis heeft dit?
- Welke dieren (gedomesticeerd en wild) kwamen in de nederzetting zelf of in de omgeving daarvan voor, zowel op het land als in het water, wat was de aard van de relatie van de mens met deze dieren en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens ter plaatse van de archeologische vindplaats?

Verkaveling

- Zijn er sporen van verkaveling in het terrein, en zo ja wat is de aard en de wijze van aanleg van de verkaveling (sloten, greppels, afrastering, etc.)?
- Wat is de vorm van de verkaveling en omvang van de omgrensde percelen, zowel binnen als buiten een eventuele nederzetting?
- Welke relatie is er te leggen tussen de perceelgrenzen en de vroegste kadasterkaarten?
- Waarvoor zijn de kavels gebruikt?

Infrastructuur

- Komen er in het gebied sporen van paden, wegen en voorden voor en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Komen er in het gebied waterbeheerstructuren voor zoals dijken, gemalen, stuwen en (afwatering)sloten en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Wat is de relatie tussen de gebouwen en de diverse elementen van de infrastructuur?
- Wat is de relatie tussen de vormen van infrastructuur en de historische gegevens over paden en wegen?

Vestingbouw

- Zijn in het onderzoeksgebied sporen van vestingbouw of linies (onverstoord) aanwezig?
- Welke fasen uit de vestingbouw zijn op het terrein aanwezig?
- Zijn de sporen van vestingbouw te koppelen aan de vestingkaarten (uitgave gemeente Breda 2008)?

Complextype/Ensemble

- Hoe kan de locatie beschreven worden in termen van ensembles van sporentypen en -clusters? Het gaat erom ensembles te typeren opgebouwd vanuit de

meest eenvoudige vorm tot de meest samengestelde vorm. Deze getypeerde (representatieve of juist uitzonderlijke) ensembles hebben de functie van bouwsteen in de beschrijving van de aard van het gehele complextype.

- Het verkrijgen van inzicht in de lange termijnontwikkeling van de bewoning in de regio en daaraan gerelateerd het gebruik van de ruimte.
- Inzicht krijgen in de begrenzing en het karakter van de bewoningssporen; inzicht krijgen in de ruimtelijke en chronologische relatie tussen bewoningssporen uit verschillende perioden; vraagstukken omtrent continuïteit en discontinuïteit in bewoning beantwoorden; inzicht krijgen in de functie en het gebruik van zones in het landschap, bijvoorbeeld de situering van “site” en “off-site”, nederzetting en grafvelden, dekzandrug en beekdal.

Op basis van het inventariserende veldonderzoek dient uitspraak te worden gedaan over de eventuele aanwezigheid van archeologische relictten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen, op basis waarvan vervolgens een selectieadvies opgesteld wordt. In dit advies kunnen maatregelen voor vervolgonderzoek en eventueel behoud worden opgenomen. Het definitieve selectiebesluit is voorbehouden aan het bevoegd gezag, de Afdeling Ruimte van de gemeente Breda.

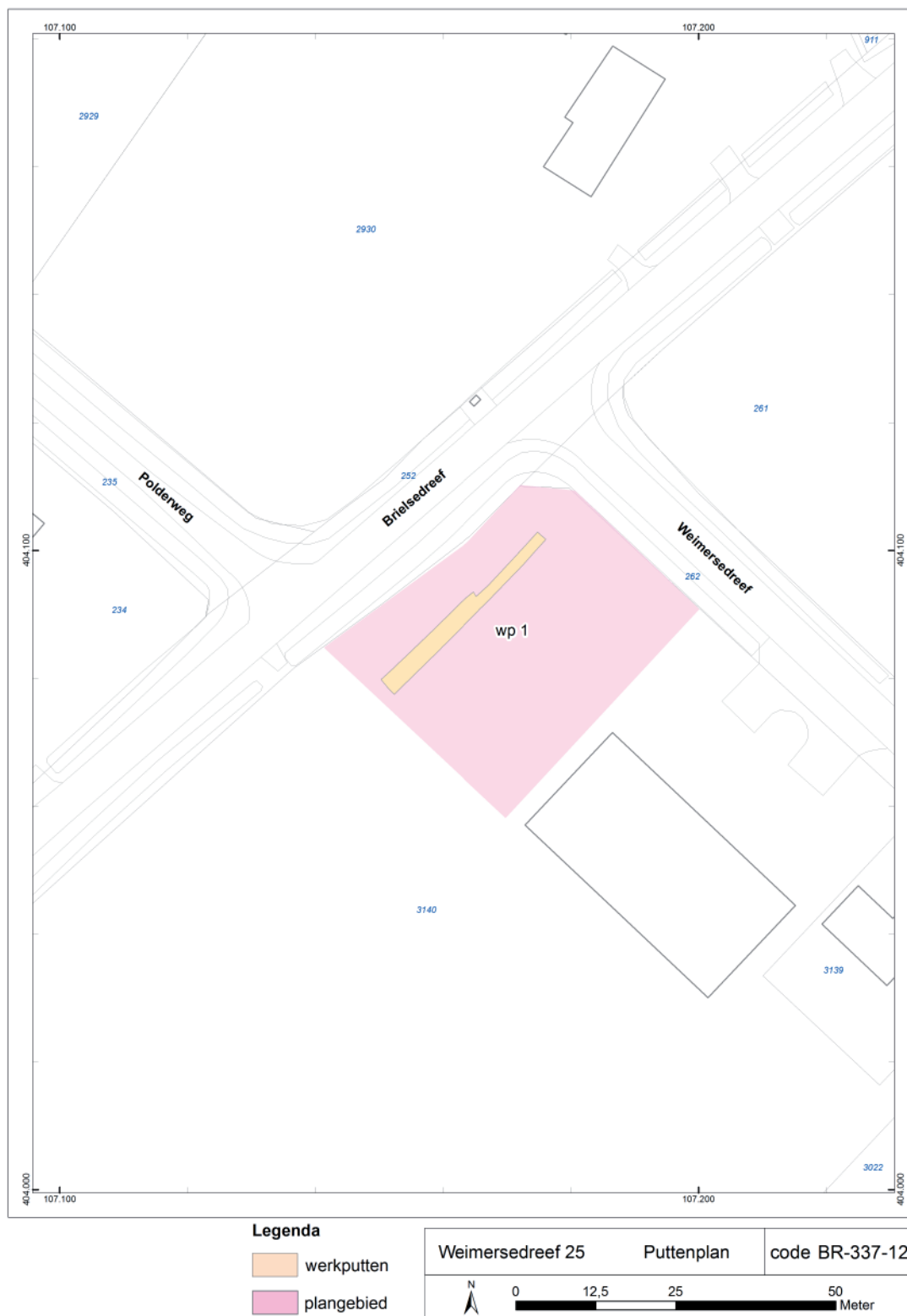
6

WERKWIJZE

Het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is uitgevoerd door medewerkers van de Afdeling Ruimte van de gemeente Breda op donderdag 11 oktober 2012. Er is één werkput aangelegd, werkput 1. Werkput 1 is haaks op de Weimersedreef aangelegd en was noordoost-zuidwest georiënteerd. De werkput was 34 meter lang en 3 meter breed. Het noordelijke deel van de werkput is wat smaller aangelegd (2 meter), vanwege de aanwezigheid van een grote recente brandput. De werkput is aangelegd ter hoogte van de voorste rij poeren van de geplande loods.

Bij de aanleg van de werkputten is de bovengrond, bestaande uit de bouwvoor afgegraven tot op het niveau waar de grondsporen goed leesbaar waren. Het vlak is aangelegd met behulp van een graafmachine met gladde bak en waar nodig met de schop opgeschaafd. Vervolgens is het vlak gefotografeerd en ingemeten met de robotic Total Station. De vlakhoogtes en de maaiveldhoogtes zijn om de vijf meter gemeten. Alle sporen zijn gecoupeerd, en de archeologisch relevante sporen zijn gedocumenteerd en afgewerkt. Om de tien meter zijn de profielen met een breedte van een meter gedocumenteerd en wanneer dit relevant was zijn de profielen over een grotere breedte afgestoken en gedocumenteerd. Het meetstelsel is via hoofdmeetpunten binnen het plangebied nauwkeurig gekoppeld aan het Rijksdriehoeksnet. De hoofdmeetpunten werden ingemeten door landmeters van de gemeente Breda. Tijdens het onderzoek is gewerkt conform het Programma van Eisen en de KNA 3.2.

Afb. 6.
**Plangebied Weimersedreef 25
 op topografische ondergrond**

7.1 Ondergrond en stratigrafie

De ondergrond in het plangebied bleek flink verstoord bij recente bodemingrepen. Het gele fijne dekzand is aangetroffen op een niveau tussen 0,85 tot 0,92 meter boven NAP. Het dekzand werd direct afgedekt door een omgeploegde laag (S 991) en een recentelijk opgebrachte bouwvoor (S 990). Er is geen intact bodemprofiel aangetroffen.

Door het dekzandniveau heen waren diverse drainagesleuven gegraven en er tekenden zich tractorbandensporen af in het vlak.

Afb. 7.
Profiel 2 in werkput 1.

Afb. 8.
Het vlak in werkput 1 met drainagesleuven en bandensporen.

7.2 Sporen en structuren

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn er in totaal twaalf spoornummers uitgedeeld, waarvan er drie aan lagen in de profielen zijn toegeschreven. Spoornummer 999 is uitgedeeld aan diverse recente verstoringen in het vlak.

Spoor 001 en 002 bleken na couperen natuurlijk van aard en zijn komen te vervallen. Spoor 005 lag in de noordelijke helft van de werkput en reikte over de gehele breedte van de put en een lengte van tien meter. Het betreft een voormalige brandput, die in de jaren '60-'70 dichtgestort is met afval.

Verder zijn er drie paalkuilen, een greppeltje en een sloot aangetroffen.

De drie paalkuilen (S 003, 004 en 007) lagen verspreid over de werkput en vormden geen structuur. De sporen tekenden zich vierkant af in het vlak en in de coupe. De vulling van de paalsporen 003 en 004 leek recent van aard te zijn. S 007 is op basis van de vulling mogelijk ouder. Er zijn geen vondsten in de paalkuilen aangetroffen.

Het greppeltje S 006 en de sloot S 008 lagen ten noorden van de brandput (S 005). Het greppeltje had een breedte van 50 centimeter en was 34 centimeter diep. Wat vulling betreft komt het spoor overeen met paalkuil S 007, die vlak naast het greppeltje is gelegen. De greppel wordt oversneden door de brandput, dus dateert van voor de aanleg van de brandput.

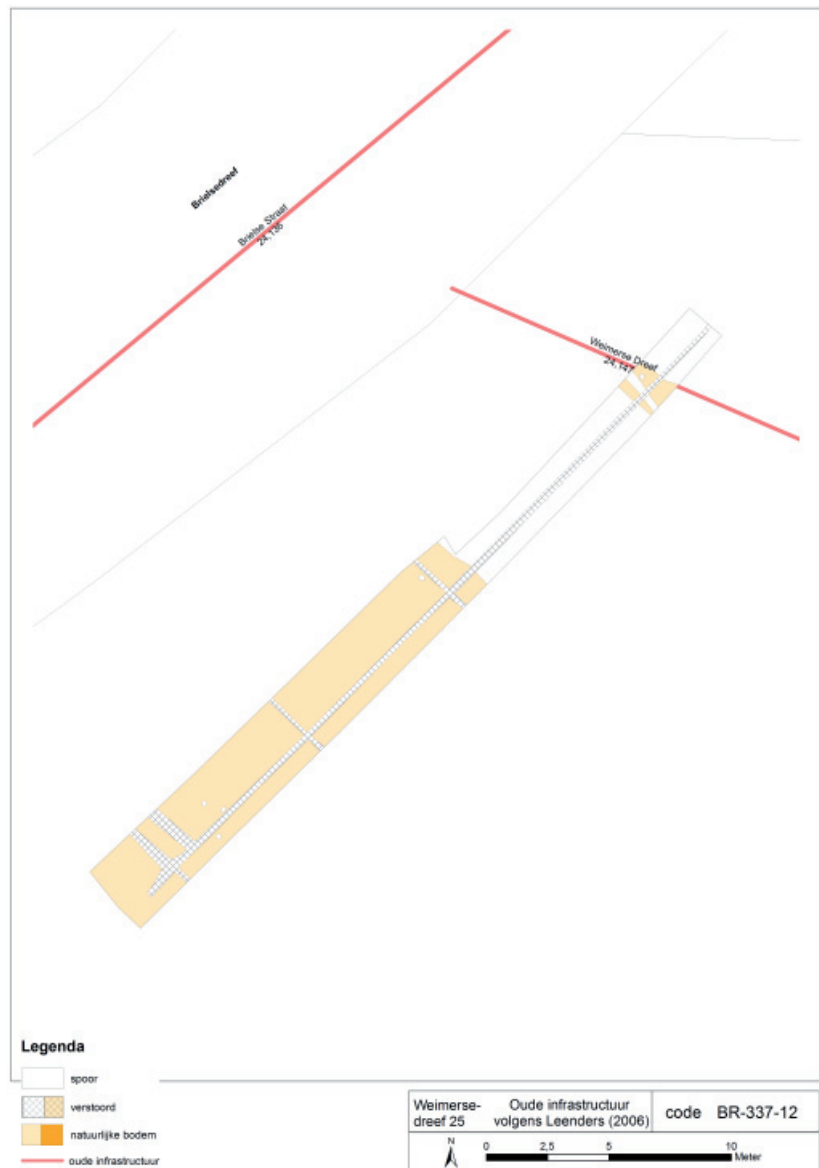
Afb. 9.
**Links greppel S 006 en
rechts paalkuil S 007.**

Tot slot is in het uiterste noorden van de werkput een sloot (S 008) aangetroffen. De sloot was meer dan tweeënhalve meter breed en 82 centimeter diep. De sloot ligt ter hoogte van de voormalige ontginningsweg de Weimersedreef. Deze weg zal zijn aangelegd ten tijde van de ontginning van de Groot Overveldse Heide rond 1669. In tegenstelling tot de huidige loop van de Weimersedreef boog deze vroeger af ter hoogte van het plangebied en doorkruiste een gedeelte daarvan. De weg heeft in deze vorm zeker tot 1824 bestaan. Vermoedelijk heeft de sloot de weg geflankeerd.

Afb. 10.
De sloot S 008

Afb. 11.
De voormalige ontgin-
ningsweg Weimersedreef
lag ter hoogte van de
sloot S 008.

7.3 Vondsten

Tijdens het inventariserend veldonderzoek is slechts één vondstnummer uitgedeeld. Er zijn twee fragmenten aardewerk verzameld uit de bouwvoor S 990 (20,6 gram). Het gaat om twee steengoed wandfragmenten: een fragment Westerwald met reliëf- en kobaltblauwe versiering, en een fragment van een mineraalwaterkruik. De vondsten zijn te dateren in de nieuwe tijd B en C.

8

CONCLUSIE

Tijdens het inventariserend veldonderzoek aan de Weimersedreef zijn er drie paalkuilen, een greppeltje en een sloot aangetroffen. Vermoedelijk dateren alle sporen in de nieuwe tijd (1500-heden), maar mogelijk zijn het greppeltje en de paalkuil in het noorden van de werkput ouder.

De ondergrond van het plangebied was flink verstoord door diepploegen en gegraven drainagesleuven. Er was geen intact bodemprofiel aanwezig.

8.1 Beantwoording onderzoeksvragen

In deze paragraaf zullen de gebiedsspecifieke onderzoeksvragen die in het PvE zijn weergegeven worden beantwoord. De aanwezige archeologische dataset kon de algemene onderzoeksvragen uit hoofdstuk 5 die uit het PvE afkomstig zijn niet beantwoorden.

Zijn er sporen van de oude Weimersedreef aanwezig binnen het plangebied?

Ter hoogte van de oude ligging van de Weimersedreef is een sloot (S 008) aangetroffen, die de ontginningsweg vermoedelijk heeft geflankeerd.

Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?

Het dekzand is aangetroffen op een niveau tussen 0,85 en 0,92 meter boven NAP en werd direct afgedekt door een omgeploegde laag en een recente bouwvoor. Er is geen intact bodemprofiel aangetroffen.

Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?

Er zijn geen sporen uit het paleolithicum of mesolithicum aangetroffen.

Zijn er sporen uit het neolithicum, de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?

Er zijn geen sporen uit het neolithicum, de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aangetroffen.

Zijn er sporen van ontginning aanwezig?

Naast de sloot die de oude ontginningsweg Weimersedreef heeft geflankeerd, zijn er geen overige sporen van ontginning aangetroffen.

Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?

Er is geen esdek gedocumenteerd in het plangebied.

Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?

Er zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning.

Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?

Er is een sloot aangetroffen die vermoedelijk de oude ontginningsweg Weimersedreef heeft geflankeerd.

Is er bebouwing aanwezig?

Er is geen bebouwing aangetroffen.

Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?

Er zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op activiteiten uit de Spaanse tijd.

Zijn er nog andere (bewonings)sporen?

Naast de reeds genoemde sporen zijn er verder drie paalkuilen en een greppeltje aangetroffen.

Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?

Er zijn drie paalkuilen, een greppeltje en een sloot aangetroffen. Vermoedelijk dateren alle sporen in de nieuwe tijd (1500-heden), maar mogelijk zijn het greppeltje en de paalkuil in het noorden van de werkput ouder.

Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

Er zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen tijdens het inventariserend veldonderzoek. De waardering van de sporen wordt nader toegelicht in hoofdstuk 9.

9

WAARDERING EN AANBEVELING

De vindplaats wordt gewaardeerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2 (KNA 3.2). Dit waarderingsproces vindt plaats in een aantal stappen:

1. Waardering op basis van belevingsaspecten, waardering op basis van 'schoonheid' en 'herinneringswaarde'.
2. Waardering op basis van fysieke criteria, waardering op basis van 'gaafheid' en 'conservering'.
3. Waardering op basis van inhoudelijke criteria, waardering op basis van zeldzaamheid, informatie waarde, ensemblewaarde en representativiteit.

waarden	criteria	scores
beleving	schoonheid	nee
	herinneringswaarde	nee
fysieke kwaliteit	gaafheid	1
	conservering	2
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	1
	informatie waarde	1
	ensemblewaarde	n.v.t.
	representativiteit	n.v.t.

Tabel 1
Scoretabel waardestelling uit de KNA 3.2 waarbij 1 de laagste waarde en 3 de hoogste waarde is.

1. De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Hier is dat niet het geval daarom is de belevingswaarde niet van toepassing op het onderzochte terrein.

2. De criteria gaafheid en conservering krijgen een lage en middelhoge score. Een deel van het plangebied was verstoord door het graven van een brandput in de jaren '60, die vervolgens is volgestort met puin en afval, en door drainagesleuven. De rest van het dekzand was intact en er is aardewerk aangetroffen.

3. De criteria zeldzaamheid en informatiewaarde krijgen een lage score. Er is een klein aantal sporen aangetroffen met vermoedelijk een recente datering. Het betreft een paar paalsporen en een greppel en sloot, die geen waardevolle informatie geven over het gebied in het verleden.

Als gevolg van bovenstaande resultaten wordt het plangebied vrijgegeven voor wat betreft archeologie. De directe omgeving van het plangebied kent onverminderd een hoge en middelhoge archeologische verwachting en dient bij voorgenomen bodemingrepen archeologisch onderzocht te worden. Tot slot merken we op dat dit archeologisch onderzoek geen 100 % garantie geeft dat er geen archeolo-

gische vindplaatsen aanwezig zijn. Wanneer er bij het ontgraven van het terrein toch nog archeologische sporen aan het licht komen, dienen deze volgens de Monumentenwet 1988 binnen drie dagen te worden gemeld bij het Bureau Cultureel Erfgoed van de gemeente Breda.

10

LITERATUUR

Bles, B.J., R. Visschers, 1983. Bodemkaart van Nederland schaal 1 : 50 000. Toelichting bij de herziene uitgave van blad 50 West Tilburg, Stiboka, Wageningen.

Craane, M.L. & F.J.C. Peters, 2012. *Weimersedreef 25* (PvE 2012-22), Breda.

Ellenkamp, G.R, 2007. *Cultuurhistorische en aardkundige waarden in plangebied Noordrandmidden*, Weesp.

Leenders, K.A.H.W., 2006. Cultuurhistorische landschapsinventarisatie gemeente Breda, Breda.

STIBOKA, 1964. Toelichtingsboekje bij de Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 50 West, Stiboka Wageningen.

Websites

<http://archis2.archis.nl>

Noten

1. Craane en Peters 2012.
2. Ellenkamp 2007.

bijlage 1: sporenlijst

PUT	SPOOR	SPOOR- AARD	BEGIN_PER	EIND_PER	NAP_ ONDER	NAP_ BOVEN	OPMERKING
1	1	NAT				0,79	via RTS
1	2	NAT				0,78	via RTS
1	3	PK	NT	NT	0,66	0,79	via RTS
1	4	PK	NT	NT	0,69	0,77	via RTS
1	5	AFK	NTC	NTC			recent volgestorte brandput (jaren 60-70)
1	6	GR			0,4	0,75	via RTS
1	7	PK			0,67	0,73	als S 006
1	8	SL	NTB	NTC	-0,02	0,71	via RTS
1	950	C					via RTS
1	990	A					
1	991	LG					ploeglaag / bandensporen
1	999	VERST				0,79	via RTS

bijlage 2: vondstenlijst en aardewerkdeterminatie

BARCODE	VELD-VONDST	PUT	VLAK	SPOOR	SPOOR-AARD	VUL-LING	VAK	CATE-GORIE	AANTAL	GE-WICHT	OPMER-KING	BEGIN- PER	EIND- PER
BR-337-12.001CER	BR-337-12.001	1	1	990	A	1	A1	CER	2	20,6	Steen-goed	NTB	NTC

Vondstnr	Werk-putnr	Spoor-nr	SPOOR-AARD	Vulling-nr	Betrouw-baarheid	Periode begin	Periode eind	Vondst-categorie	Baksel	Aan-tal	Ge-wicht	Rand	Opmerking
BR-337-12.001CER	1	990	Bouw-voor	1	Betrouw-baar	NTB	NTC	CER	Steen-goed plus	2	21	2	1x westerwald met relief en kobaltblauwe versiering, 1x mineraalwater-kruik

bijlage 3: allesporenkaart werkput 1

